

Handel i Finanse, Centrum Europejskie

Jan J. Michalek

Cel

- Cel: zapoznanie studentów z elementami nowej teorii handlu i współczesnej polityki handlowej. Zagadnienia związane z finansami są omówione w czasie wykładu z Ekonomii Międzynarodowej. Zakładamy, że znaczna część studentów jest po podstawowym wykładzie z MSE, prowadzonym w CE.

Zakres wykładu

- Przedmiotem analizy będzie rozszerzona teoria neoklasyczna, nowa teoria handlu oparta o rosnące przychody skali, niedoskonałą konkurencję i „zamiłowanie do różnorodności”. W części dotyczącej polityki handlowej, obok tematów standardowych będą omawiane zagadnienia związane ze strategiczną polityką handlową i ekonomia polityczną.

Plan zajęć:

- **Wstęp: współczesna gospodarka światowa i model grawitacyjny handlu, przykłady zastosowania w badaniach empirycznych**
- Lit: podręcznik: roz. 1
- **2. i 3. Neoklasyczny model H-O (2x2x2): 4 godz.**
- 2 czynniki produkcji, równowaga firm; założenia, zmiany zasobów czynników: przewagi kwzględne i równowaga ogólna (Stolper-Samuelson, twierdzenie Rybczyńskiego, oraz wyrównywanie cen czynników produkcji,
- Lit: Podręcznik: roz. 4-5,

Plan zajęć:

- **4. Testowanie modelu H-O i wczesne wyjaśnienia paradoksu Leontiefa, funkcja popytu Dixita-Stiglitz**
- Paradoks Leontiefa i późniejsze testy, próby weryfikacji teorii H-O dla Polski, pomiar IIT, Funkcja popytu Dixit-Stiglitz (*love for variety*),
- Lit: E. Helpman: *Explaining the Structure of Foreign Trade: Where do we Stand?*

Plan zajęć:

- **5. Handel wewnątrz-gałęziowy: niedoskonała konkurencja i korzyści skali: Model Krugmana (1979)**
- Znaczenie wewnętrznych i zewnętrznych korzyści skali, doskonała konkurencja monopolistyczna Chamberlina – z możliwością wejścia na rynek (przypomnienie), uproszczony model Krugmana, (rozdz. 6 podręcznika), Model Krugmana (*Increasing returns*)
- Lit. Podręcznik, rozdz. 6, E. Czarny, rozdz .2.3.

Plan zajęć:

- **6. Handel wewnątrz-gałęziowy: identycznymi produktami:**
- Model wzajemnego dumpingu Brandera-Krugmana
- Lit.: materiał powielony:

- **7. Zróżnicowane jakościowo produkty i zróżnicowane firmy**
- Model Falveya Kierzkowskiego. Handel wewnątrz-gałęziowy horyzontalny i wertykalny.
- Model Melitza zróżnicowanych firm. Motywy i konsekwencje eksportu firm
- Cieślik, Michałek, i Michałek, *Ekonomia* nr 30, str 5-24.
- Lit. WTO: *World Trade Report 2008, Trade In Globalizing Word*, str 53-64

Plan zajęć

- **8. Procesy aglomeracyjne i deglomeracyjne w gospodarce międzynarodowej: elementy nowej geografii ekonomicznej**
- Nowa geografia ekonomiczna: dodanie mobilności do podstawowego modelu Krugmana.
- Znaczenie kosztów transportu oraz elastyczności substytucji w modelu Krugmana nowej geografii ekonomicznej.
- Cieślik, Roz. 3.
- Ew.: Brakman Garretsen i Marrewijk, Roz. 3.1-3.2

Plan zajęć:

- **9. Polityka handlowa w ramach wolnej konkurencji: cła**
- Cło w kraju dużym i małym, analiza w ramach równowagi częściowej i ogólnej, wpływ ceł na *terms of trade*,
- Lit.: Podręcznik: Roz. 8 ,
- J. Michałek, rozdz. 1.
- Ambitni: Helpman, Krugman: *Trade Policy and Market Structure*, rozdz. 2
- **10. Polityka handlowa: protekcjonizm wychowawczy i niedoskonałości rynkowe**
- optymalna taryfa celna, protekcjonizm wychowawczy, polityka handlowa przy występowaniu niedoskonałości rynkowych, efektywna protekcja celna
- Lit.: Podręcznik: Roz. 8 ,
- J. Michałek, rozdz. 1.

Plan zajęć:

- **11. Polityka handlowa: bariery pozataryfowe (ograniczenia ilościowe, VER-y)**
- ograniczenia ilościowe, ekwiwalentność ograniczeń ilościowych i ceł, ograniczenia ilościowe w warunkach monopolizacji rynku, wpływ sposobu dystrybucji licencji na poziom dobrobytu, „dobrowolne” ograniczenia ilościowe (VER)
- Lit: Podręcznik, rozdz. 8, J. Michałek, rozdz. 7 i 10.
- **12. Polityka handlowa: bariery pozataryfowe (subsydia i dumping)**
- mechanizm subwencji, porównanie ceł a subwencje produkcyjne, subwencje eksportowe, cła wyrównawcze, dumping przy monopolizacji rynku krajowego, cła anty-dumpingowe, minimalne wymogi eksportowe
- Lit.: podręcznik Rozdz. 8, J. Michałek, rozdz. 8-9.

Plan zajęć:

- **13. Strategiczna polityka handlowa (w warunkach niedoskonałej konkurencji)**
- Polityka przemysłowa w krajach przemysłowych: Protekcjonizm jako forma strategicznej (proeksportowej) polityki handlowej służącej przechwytywaniu zysków i uzyskaniu korzyści skali produkcji (rola badań i rozwoju), analiza ogólna polityki w warunkach oligopolu (analiza Grossmana), optymalna polityka handlowa w zależności od sposobu konkurencji oligopolistycznej (model Brander-Spencer i Eaton-Grossman).
- Lit.: Podręcznik: rozdz. 11; J. Michałek, rozdz. 2, Ch. Marrewijk, rozdz. 11.
- Model Brander-Spencer i Eatona Grossmana: wersja uproszczona wg. Marrewijka (materiał powielony)

Plan zajęć

- **14. Ekonomia polityczna polityki handlowej.**
- Analiza sektora dystrybucji dóbr przy ograniczeniach importu, zjawisko *rent-seeking*, porównanie ceł i ograniczeń ilościowych przy występowaniu sektora dystrybucji, odmienne podejścia do modelowania ekonomii politycznej: model Ann Kruger i model Findlay'a-Wellisza
- Lit.: J. Michałek, rozdz. 11.

Literatura podstawowa:

- Ch. Van Marrewijk, *International Economics*, Oxford University Press, Second edition, 2012
- P. Krugman, M. Obstfeld: *Ekonomia Międzynarodowa*, PWN, Warszawa 2007, t. 1, wykorzystywana również wersja angielska (podane numery rozdziałów dotyczą tego oryginalnego wydania **podręcznika** P. Krugman, M. Obstfeld: *International Economics, Theory and Policy*, Addison-Wesley
- J. Michałek, *Polityka handlowa, Mechanizmy ekonomiczne i regulacje międzynarodowe*, PWN 2002.
- oraz wybrane teksty dostępne na stronie internetowej

Literatura uzupełniająca

- **Literatura uzupełniająca polska:**
- A. Cieślik, *Nowa teoria handlu zagranicznego w świetle badań empirycznych*, PWN 2000
- E. Czarny, *Teoria i praktyka handlu wewnątrz-gałęziowego*, Oficyna wydawnicza ŚGH, W-wa 2002
- *Od liberalizacji do integracji Polski z Unią Europejską* (red. J. Michałek, W. Siwiński, M. Socha), PWN, Warszawa 2003.

Egzamin końcowy

- 20 pytań zamkniętych (testowych) za 1 punkt
- 4 z 6 pytań do wyboru za 5-6 punktów